



РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ
Гж. 315/15
Дана: 21.10.2015. године
НОВИ САД

У И М Е Н А Р О Д А

Апелациони суд у Новом Саду, у већу судија Мирјане Андријашевић, председника већа, Вере Крстин и Бранке Маљковић, чланова већа, у парници **тужиље АА** из ..., чији су пуномоћници Бранислава Сувајдић и Ненад Сувајдић, адвокати у Новом Саду, против **тужених ББ** из ..., чији је пуномоћник Емир Јашаревић, адвокат у Београду и „**ВВ**“ ..., чији је пуномоћник Игор Ђурђевић, адвокат у Новом Саду, ради утврђења и исплате, одлучујући о жалби туженог ББ изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду П.74/12 од 15. октобра 2013. године, исправљене решењем истог суда П. 74/12 од 13. новембра 2014. године, у седници већа одржаној дана 21. октобра 2015. године, донео је:

П Р Е С У Д У

Жалба туженог се **ДЕЛИМИЧНО УСВАЈА, ДЕЛИМИЧНО ОДБИЈА** и пресуда Вишег суда у Новом Саду П.74/12 од 15. октобра 2013. године, исправљена решењем истог суда П.74/12 од 13. новембра 2014. године **ПРЕИНАЧУЈЕ** у делу у ком је тужбени захтев усвојен утолико што се одбија захтев тужбе којим је тражено да се обавезе тужени ББ да призна право својине тужиљи АА на непокретности уписној у зкњ.ул.бр. .../. КО ..., троипособан стан са нуспросторијама, у површини од 111,18 м², на првом спрату зграде бр 1, у улици ..., саграђен на парц.бр.... власништво пок. ГГ у целисти, док се у преосталом, усвајајућем делу одлуке о тужбеном захтеву и о трошковима парничног поступка, пресуда **ПОТВРЂУЈЕ**.

Образложење

Побијаном пресудом Вишег суда у Новом Саду П.74/12 од 15. октобра 2013. године, делимично је усвојен примарни тужбени захтев тужиље, па је утврђено да је тужиља по правном основу тестаменталног наслеђивања, стекла право власништва на заоставштини пок. ГГ, бившег из ..., истоветног са ГГ, а коју по решењу о наслеђивању Општинског суда у Новом Саду О. .../.. од 12.11.2007. године, чини: 1) некретнина уписана у зкњ.ул.бр. ... КО ..., викенд кућа и њива Черат, саграђена на парц.бр. ..., од 15 ари и 92 м², власништво покојног у целисти; 2) некретнина уписана у зкњ.ул.бр. .../. КО ..., троипособан стан с нуспросторијама, у површини од 111,18 м², на првом спрату зграде бр. 1, у улици ..., саграђена на парц.бр. ..., власништво пок. у целисти; 3) неисплаћена новчана средстава по уговору о орочавању девизних средстава код .ДД, Мешовите банке, по уговору бр. ..., са припадајућом каматом, закључен дана године, по решењу о наслеђивању иза пок. ЂЂ, Општинског суда у Новом Саду О. .../...; 4) неисплаћена новчана средства по основу уговора о орочавању девизних средстава на девизну штедњу, закључен са ЕЕ, уговор бр. ... од ... године и уговор бр. ... од године, са припадајућом каматом по решењу о наслеђивању Општинског суда у Новом Саду О.,.../...; 5) нерегистровано путничко возило марке ... тип ..., раније рег. ozn. НС ...-..., број шасије ВФ ...-...; 6) покретне ствари, пописане од стране Комисије за попис имовине умрлих лица, под бр. 711-9/07-15 од 24.09.2007. године и таксативно набројане у изреци побијане пресуде. Обавезан је тужени ББ да тужиљи призна право својине на свим непокретним и покретним стварима набројаним под такама 1. – 6. изреке пресуде и да трпи да се на основу ове пресуде тужиља укњижи као власник непокретности уписане под тачком 1. ставом 2. изреке пресуде, која је након успостављања катастра непокретности, уписана у листу непокретности бр. ... КО ..., парц.бр. ...,

..., земљиште под зградом – објектом 49м², земљиште под зградом објектом 13м², земљиште под зградом – објектом 8м² и њива 5. класе од 15а 22м², укупне површине 15а 92м², као и на објектима – викенд кућа, зграда бр. 1; гаража зграда број 2 и помоћна зграда, зграда бр. 3, све приватна својина пок. ББ и да тужили преда у посед непокретност из тачке 1. става 2. изреке пресуде и покретне ствари из тачке 5. и тачке 2. става 2. изреке пресуде, све у року од 15 дана под претњом извршења. Обавезан је тужени ББ да тужили на име враћање стеченог без основа, исплати новчана средства из тачке. 3. и тачке 4. става 2. изреке пресуде у износу од 2.690 евра са домицилном каматом почев од 24.06.2009. године, као дана подношења тужбе до исплате и 378 евра, са домицилном каматом почев од 24.06.2009. године као дана подношења тужбе, до исплате, све у року од 15 дана под претњом извршења. Обавезан је тужени да тужили на име враћања стеченог без основа исплати и тржишну вредност стана бр. 4, ... у ... у износу од 3.240.640,00 динара са законском затезном каматом од 28.06.2010. године до исплате, стана бр. 6, ... у ... у износу од 10.968.092,91 динара, са законском затезном каматом почев од 29.04.2011. године до исплате, све у року од 15 дана под претњом извршења. Тужбени захтев је одбијен у делу где је тражено да се обавезе тужени ББ да тужили на износе од 2.690 евра, односно 378 евра, исплати и законску затезну камату почев од 26.12.2007. године, односно почев од 05.06.2008. године до исплате. Тужба је одбачена у делу где је тужила тражила да суд наложи РГЗ Служби за катастар непокретности Нови Сад 1, да на непокретности описаној под тачком 1. става 2. изреке пресуде, изврши укњижбу права власништва у корист тужиле. Одређен је прекид поступка по захтеву тужиле у делу којим је тражи да се обавезе тужени „ВВ“ да јој на име враћања стеченог без основа, исплати тржишну вредност стана бр. 5, ... у ... у износу од 4.573.109,77 динара, са законском затезном каматом почев од 25.06.2010. године до исплате. Обавезан је тужени ББ да тужили накнади трошкове парничног поступка у износу од 723.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 15.10.2013. године до исплате, у року од 15 дана под претњом извршења. Одбијен је компензациони приговор туженог, који је истакао по основу нужног наследног дела, за новчану противвредност свих покретних и непокретних ствари и права која улазе у оставинску масу по предметном решењу о наслеђивању. Побијана пресуда је исправљена решењем од 13. новембра 2014. године, утолико што је у изреци пресуде, правилно означено пословно име туженог „ВВ“.

Против наведене пресуде, тужени ББ је изјавио благовремену жалбу, побијајући је из свих законом предвиђених разлога у делу у ком је тужбени захтев усвојен. Тужени је изјавио и допуно жалбе.

Жалба туженог ББ је делимично основана.

Испитујући побијану пресуду сходно члану 372. ставу 2. ЗПП-а, суд је нашао да је пресуда донета без битних повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 1, 2, 5, 7. и 9. ЗПП-а, на које другостепени суд пази по службеној дужности, али да је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, делимично погрешно примењено материјално право.

Према утврђеном чињеничном стању, сада пок. ГГ је дана ... године, сачинио својеручно завештање којим је своју целокупну непокретну имовину оставио овде тужили АА и њеном супругу ЕЕ. ГГ је преминуо године и иза њега је вођен оставински поступак. Будући да је овде тужила пријавила поменуто завештање у оставинском поступку, то су законски наследници пок. ГГ, међу којима је и тужени ББ, по упуту оставинског суда, покренули парнични поступак против АА и ЕЕ, ради поништаја својеручног завештања. Пресудом Општинског суда у Новом Саду П. 3638/2006 од 20.03.2006. године, одбијен је тужбени захтев тужилаца, али је Окружни суд у Новом Саду, одлучујући о жалбама тужилаца, дана 23.05.2007. године донео пресуду Гж. 2972 од 23.05.2007. године, којом је побијана пресуда преиначена, тако што је тужбени захтев тужилаца усвојен, а поменуто својеручно завештање, поништено. У оставинском поступку, који је настављен након доношења поменуте пресуде Окружног суда, дана 24.09.2007. године одређен је попис покретних ствари оставиоца извршен од стране Комисије за попис имовине иза умрлих лица Градске управе за опште послове Града Новог Сада, ком попису је присуствовао и овде тужени, ББ. На рочишту одржаном у оставинском поступку дана 01.11.2007. године, тужени је предложио да се у решење о наслеђивању унесе покретна имовина пописана од стране Комисије, те му је на истом рочишту, тужила предала

кључ од стана и викендице, кључеве путничког возила, као и саобраћајну дозволу са возачком дозволом покојног и остале кључеве за које присутни нису знали од чега су. Поступајући судија је туженом ББ предао документацију преузету од тужиље у вези са уговором о ороченим средствима које је покојни наследио иза супруге.

Надаље, утврђено је да решењем о наслеђивању Општинског суда у Новом Саду О. .../.. од 12.11.2007. године, констатовано да заоставштину ГГ чине покретне и непокретне ствари које су предмет захтева тужбе у овој парници и које су пописане у изреци побијане пресуде. Такође, утврђено је да овде тужени ББ наслеђује целокупну описану заоставштину по правном основу законског наслеђивања. Цитирано ршење је постало правноснажно дана 12.12.2007. године.

Суд је утврдио да је дана 27.12.2007. године, између овде тужених, закључен и оверен уговор о замени непокретности, којим је, поред осталог, међу уговарачима договорено да овде тужени ББ, преноси право својине на троипособном стану на ..., површине 111,18м², овде туженом „ВВ“..., као инвеститору, ради изградње стамбено пословног објекта, док се тужени „ВВ“... обавезује да заузврат изгради и на туженог ББ пренесе право својине на непокретностима укупне површине, не мање од 165м², у будућем стамбено – пословном објекту, и то у три стамбене јединице. Тужени „ВВ“ ... се након тога, укњижио као власник стана који је био предмет поменутог уговора.

Током поступка је утврђено да је након укидања поменуте пресуде Округног суда у Новом Саду Гж. 2972/06 од 23.05.2007. године по ревизији овде тужиље, те након укидања првостепене пресуде од стране Округног суда у Новом Саду, Општински суд у Новом Саду донео нову првостепену пресуду П. 60/2009 од 16.05.2009. године којом је одбијен захтев тужилаца за поништај својеручног завештања. Поменута пресуда је постала правноснажна доношењем пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж. 2805/10 од 26.05.2010. године, којом је жалба тужилаца одбијена, а побијана пресуда потврђена.

Конечно, утврђено је да је дана 24.12.2009. године, између овде тужених закључен и оверен анекс поменутог уговора о замени непокретности; да се овим анексом обавеза туженог „ВВ“..., са обавезе предаје три, смањује на предају два стана, и то стана број 6, површине 103,25 м² и гарсоњере бр. 4, површине од 25,43 м²; да је дана 24.06.2011. године, тужени ББ поднео тужбу против туженог „ВВ“... ради утврђења ништавости поменутог анекса уговора о замени и ради предаје посуда стана бр. 3 из уговора о замени непокретности; да је дана 26.04.2010. године закључен уговор о поклону између ББ, као поклонодавца и његовог сина ДД, као поклонопримца, који за предмет има стан бр. 6 површине 103,25м² на ..., чији је ББ вангунтовни власник; да су у току 2010. године, овде тужени отуђили стан бр. 5, односно стан број 4, БЂ ..., односно ЕЕ из ..., за цену од 2.769.728,00 динара, односно 30.000 евра у динарској противвредности; да је стан који је тужени ББ дао у замену туженом „ВВ“ ... у међувремену срушен; да је тужени „ВВ“ ... саградио стамбено – пословни објекат у ком се налазе и стамбене јединице које су биле намењене туженом ББ према уговору о замени; да на дан отуђења, вредност стана бр. 4 износи 31.160 евра, односно 3.240.640,00 динара (2806.2010. године), стана бр. 5. износи 44.065 евра, односно 4.573.109,77 динара (25.06.2010. године) а стана бр. 6. износи 115.380 евра, односно 11.428.065,94 динара (26.04.2010. године) и да је за јединог законског наследника иза ЖЖ, који је преминуо 2007. године, оглашена његова супруга, овде тужиља, будући да се њена ћерка прихватила наслеђа у оставинском поступку а свој наследни део уступила својој мајци.

Полазећи од наведених чињеница, суд је нашао да је примарни тужбени захтев тужиље делимично основан. Тако, суд је нашао да су тужиља и њен сада пок. супруг, завештајни наследници иза ГГ, правног претходника туженог ББ и да ово завештање производи правна дејства. При таквом стању ствари, суд је закључио да тужени ББ, као законски наследник нема никаква наследна права на заоставштини свог правног претходника ГГ и да није могао располагати стварима која улазе у његову заоставштину. Следом наведеног, те следом чињенице да је за јединог законског наследника иза ЖЖ оглашена овде тужиља, суд је утврдио да је она стекла право својине на целокупној заоставштини ГГ по основу завештајног

наслеђивања и обавезао је туженог ББ да јој призна ово право на свим пописаним покретним и непокретним стварима. Надаље, обавезао је овог туженог да тужилци исплати неисплаћена новчана средства по уговору о орочавању девизних средстава, као и тржишну вредност станова добијених у замену за стан који је отуђио тужени ББ, а који је представљао заоставштину ГГ према својеручном завештању из 2000. године. На износе тржишне вредности ових станова, суд је обавезао туженог да тужилци исплати и законску затезну камату почетв од дана закључења уговора којим је тужени ББ отуђио станове добијене у замену, јер је од тада свакако несавестан. Коначно, суд је обавезао туженог ББ да тужилци преда посед непокретности – куће у ..., као и свих покретних ствари, таксативно побројаних изреком побијане пресуде.

Суд је одредио прекид поступка по захтеву којим је тражено да се обавезе тужени „ВВ“ ... да исплати тужилци тржишну вредност стана бр. 5 на Компензациони приговор туженог је одбијен, будући да се заснива на потраживању по основу нужног наследног дела, те будући да тужени не спада у круг нужних наследника према Закону о наслеђивању, као наследник из трећег наследног реда (потомак деде и бабе оставиоца).

Жалбом се основано истиче да суд није могао да обавезе туженог да тужилци призна право својине на стварима које више не постоје, као што је непокретност из тачке 2. става 2. изреке побијане пресуде – троипособан стан са нуспросторијама, површине 111,18м², саграђен на парц.бр. ..., уписан у књ.ул.бр. .../. КО Реч је о непокретности која је срушена, након што је дата у замену по уговору од 27.12.2007. године и која неспорно више не постоји. Самим тим, овај суд је преиначио побијану пресуду утолико што је одбио захтев тужбе у делу у ком је тражено да се обавезе тужени ББ да тужилци АА призна право својине на описаној непокретности.

Остали жалбени наводи туженог, нису основани. Наиме, жалбом се истрајава на приговору непотпуне активне легитимације, уз образложење да је поменути завештањем, ГГ располагао заоставштином у корист тужилце и њеног супруга, ЖЖ, да се након смрти ЖЖ, њихова ћерка, ЗЗ, прихватила наслеђа и истовремено уступила наследни део овде тужилци, али да предмет заоставштине нису биле непокретности које су предмет завештања и да поводом те имовине, није донето ново решење о наслеђивању. Због тога, према жалбеним наводима, изјава ћерке о уступању наследног дела мајци не производи правно дејство у односу на ову имовину, па легитимација на тужилачкој страни није потпуна, а тужилца не може стећи право својине на заоставштини у целости. Међутим, околност, да поводом описане, накнадно пронађене имовине, није донето ново решење о наслеђивању, не утиче на законитост и правилност првостепеног пресуђења, нити чини упитном потпуност овлашћења тужилце да захтева ствари и права из изреке пресуде. Пропуст ванпарничног суда да донесе ново решење о наслеђивању, не значи да тужилца није једини наследник пописане имовине, нарочито ако се има у виду да је одредбом члана 128. Закона о ванпарничном поступку, прописано да ако се по правноснажности решења о наслеђивању или решења о легату пронађе имовина, за коју се у време доношења решења није знало да припада заоставштини, суд неће поново расправљати заоставштину већ ће ову имовину новим решењем расподелити на основу раније донесеног решења о наслеђивању. Имајући у виду да из изведених доказа не произлази да је ћерка тужилце тражила доношење новог решења, нити да је полагала право на накнадно пронађену имовину, може се узети да је легитимација тужилце у овој ствари потпуна.

Такође, нису основани жалбени наводи да се правне последице завештајног располагања ефектуирају тренутком проглашења завештања, односно сачињењем записника о у оставинском поступку. Напротив, правне последице које смрт оставиоца производи по његову имовину, почињу да теку тренутком отварања наслеђа, тј. смрћу оставиоца, без обзира да ли је реч о наслеђивању по основу закона или завештања. Самим тим, потпуно је ирелевантно да ли је ЖЖ надживео тренутак проглашења завештања ГГ. Неспорно је утврђено да је ЖЖ надживео ГГ, да је заједно са тужилцом стекао право својине на описаним непокретностима по основу завештања и да га је тужилца наследила према правилима законског наслеђивања. Околност, да рокови за предузимање појединих радњи (поништај завештања, заштита права на нужни део) почињу да теку од дана проглашења завештања, никако не значи да у том тренутку имовина завештаоца прелази на завештајне наследнике.

Правилно је суд закључио да се обавеза исплате новчаних износа из изреке темељи на законској обавези враћања, односно накнади вредности примљеног, с обзиром на основ који је касније отпао. Наиме, основ, темељем којег је тужени ББ стекао право својине на стану бр. 2, јесте решење о наслеђивању Општинског суда у Новом Саду О. .../. од 12.11.2007. године. Међутим, имајући у виду да је поменуто својеручно завештање из 2000. године на снази, да производи правне последице и да дерогира правила законског наслеђивања, то је неспорно да поменуто решење о наслеђивању не може да производи правно дејство, упркос томе што никада формално није стављено ван снаге. То значи да тужени ББ није могао располагати предметним станом и да није био овлашћен дати га у замену. Међутим, како је поменути стан отуђен и више не постоји, тужени је дужан платити ночвану противвредност оних станова које је добио у замену. Реч је о тржишној вредности ових станова, утврђеној на дан замене, јер су управо тржишне прилике довеле до могућности да се стари стан бр. 2 замени за три стана који тренутно постоје и чију је вредност утврђивао вештак грађевинске струке. Обе уговорне стране су се сагласиле да непокретности које дају, односно добијају у замену, једнако вреде и да ниједна уговорна страна није дужна извршити евентуалну доплату. Другим речима, вредносни паритет замењених некретнина верификован је на тржишту непокретности, због чега је приликом утврђивања висине износа који је тужени дужан исплатити тужили, суд правилно пошао од вредности станова добијених у замену, нарочито ако се има у виду да стан који је тужени дао у замену више не постоји. Најпоузданији показатељ стварне вредности тог стана на тржишту непокретности јесте управо вредност станова који су добијени заузврат, према стању у тренутку замене. Независно од тога да ли је тужила планирала да прода стан који је добила завештањем, свакако се може рећи да јој припада тржишна, а не грађевинска вредност стана, будући да тај стан више не постоји, да га је тужени неовлашћено прометовао и тако без основа стекао одређену вредност коју је дужан да врати. Станови који су добијени у замену, дошли су по принципу реалне суброгације на место стана који би припао тужили, због чега тужила има право на исплату износа из изреке.

Следом наведеног, нису основани жалбени наводи туженог којима се истрајава на томе да је тужени евентуално дужан да плати искључиво тржишну вредност стана који је дао у замену и који би према завештању припао тужили. То што је у оставинском решењу иза пок. ГГ, вредност његове заоставштине процењена на износ од 6.400.000,00 динара и што је износ на чију је исплату обавезан тужени неколико пута већи, не значи је вредност ове имовине погрешно утврђена и да је одлука суда да одбије доказне предлоге туженог у том смислу, погрешна и незаконита. Процена вредности заоставштине у оставинском поступку је свакако сумарна и не може служити као показатељ, због чега односни жалбени наводи туженог нису основани.

Насупрот жалбеним наводима, одлуку о одбачају тужбе, суд није дужан да донесе по претходном испитивању тужбе, будући да је одредбом члана 280. ЗПП прописано да ако сматра да нема довољно основа за доношење одлуке о неком питању које се поставило у току претходног испитивања тужбе, председник већа ће оставити да о овом питању донесе одлуку по пријему одговора на тужбу или на припремном рочишту, односно на рочишту за главну расправу, ако припремно рочиште није одржано. Самим тим, то што је суд одбацио тужбу у делу у којим се тражи да суд наложи РГЗ Служби за катастру непокретности да изврши укњижбу права својине, заједно са главном ствари, а не непосредно након што је тужила истакла такав захтев, не чини побијану пресуду незаконитом, јер се одлука о процесним сметњама може донети заједно са одлуком о главној ствари. Осим тога, уколико се тужбом истиче више захтева, не постоји сметња да се неки од тих захтева одбаце, а да се преосталим мериторно одлучује.

Тужени жалбом побија пресуду и у делу у ком је одређен прекид поступка по захтеву за исплату тржишне вредности стана број 5 у ..., у износу од 4.573.109,77 динара. Међутим, ради се о захтеву усмереном према туженом „ВВ ...“, због чега жалба туженог ББ свакако није основана.

Суд даје ваљане и убедљиве разлоге због чега сматра да пописане покретне ствари постоје и да се налазе у поседу туженог ББ. Имајући у виду да су све ове ствари пописане и решењем о наслеђивању О. .../. иза пок. ГГ, да је за његовог наследника оглашен овде тужени ББ, да је управо он предложио да се у решење о наслеђивању унесу све ствари пописане од стране Комисије за попис и процену и да му је у оставинском поступку тужиља предала кључеве од стана, викендице, путничког возила и кључеве неутврђене намене, правилно је суд закључио да се тужени налази у поседу ових ствари и да је дужан предати их тужиљи.

Коначно, остали жалбени наводи, истакнути у допуни жалбе, којима се указује да суд наводно није расправио да ли писмено 05.11.2000. године представља изјаву воље којом оставилац распоређује своју имовину за случај смрти, такође нису основани. Сва питања везана за материјалну и формалну пуноважност поменутог завештања, расправљена су у парници по тужби овде туженог ББ за поништај предметног својеручног завештања. У тој пресуди је утврђено да спорно писмено задовољава све формалне и материјалне услове да би се могло сматрати својеручним завештањем, због чега је одбио захтев тужбе за његов поништај. С обзиром на својство материјалне правноснажности поменуте пресуде, није било неопходно да суд поново цени подобност овог писмена да производи имовинске последице након смрти оставиоца, као и стварност, озбиљност и правну релевантност воље завештаоца, због чега је суд и у том делу правилно применио материјално право и утврдио да је тужиља у целисти стекла право својине на заоставштини ГГ.

Због свега изнетог, суд је применом члана 373. став 1. тачка 2. ЗПП-а и члана 375. ЗПП-а („Службени гласник РС“ број 125/2004 и 11/2009), у вези са чланом 506. ЗПП-а („Службени гласник РС“ број 72/2011), одлучио као у изреци пресуде.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА

Мирјана Андријашевић

Напомена:

Рев 178/2016 од 17.08.2017.године одбијена је као неоснована ревизија туженог ББ изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 315/15 од 21.10.2015.